

**Almanya Federal Cumhurbaşkanı
Frank-Walter Steinmeier'in
Avrupa'da Nasyonsosyalizmden Kurtuluşun ve İkinci
Dünya Savaşının Sona Ermesinin 75. Yıldönümü nedeniyle
Almanya Federal Cumhuriyeti Savaş ve Şiddet
Hükümdarlığı Kurbanları Merkez Anıtı'nda (Neue Wache)
Yaptığı Konuşma
Berlin
8 Mayıs 2020**

75 yıl önce bugün Avrupa'da İkinci Dünya Savaşı sona erdi.

8 Mayıs 1945 nasyonsosyalist şiddet hükümdarlığının sonu, bombardıman gecelerinin ve ölüm marşlarının sonu, Almanların işlediği emsali olmayan suçların ve medeniyeti kesintiye uğratan Shoah'ın sonuydu. Bu imha etme savaşının burada Berlin'de tasarlanıp dünyanın üstüne salındığı ve sonra tahrip gücünün tüm hissiyle dönüp geri geldiği yerde – burada Berlin'de bugünü birlikte anmak istemiştik.

Anmak istemiştik – Bu kıtayı büyük kurbanlar vererek kurtaran Batılı ve Doğulu müttefiklerin temsilcileri ile birlikte. Alman işgali altında çektikleri tüm acılara rağmen barışmaya hazır olan; Avrupa'nın her yerinden ortaklarımızla birlikte. Aralarından nicelerinin bize elini uzattığı; Almanya'nın işlediği suçlara rağmen hayatta kalanlar ve kurbanların çocukları ile birlikte. Dünyanın her bir yönünden bu ülkeye yeniden başlama şansı tanıyan herkesle birlikte.

Anmak istemiştik – o dönemi bizzat kendileri yaşamış olan ülkemizdeki daha yaşlı insanlarla da birlikte. Açlık, kaçış, şiddet, yerinden yurdundan sürülmeyi – bütün bunları çocukken gördüler. Savaş sonrası bu ülkeyi kurdular, Doğu'da ve Batı'da.

Ve bugün, üç nesil sonra, geçmişin halen kendilerine söyleyebilecek neyi olabilir diye soran daha genç olanlarla anmak istemiştik – ve onlara sesleniyorum: 'Sizsiniz önemli olan! Bu feci savaştan çıkarılan dersleri geleceğe taşımak zorunda olan sizsiniz!'

Tam da bu yüzden dünyanın dört bir köşesinden binlerce genci Berlin'e davet etmiştik – ataları düşmanken bugün dost olan genç insanları.

Bugün 8 Mayıs'ı bu şekilde ve birlikte anımsamak istemiştik. Fakat şimdi Korona-Pandemisi bizi yalnız anmaya zorluyor – bizim için önemli olan ve kendilerine şükran duyduklarımızdan ayrı.

Belki bu yalnız olmak bizi kısa bir an için tekrar o güne, 8 Mayıs 1945 tarihine geri götürür. Çünkü o zaman Almanlar gerçekten de yalnızdı. Almanya askeri olarak yenilmiş, siyasi ve ekonomik bakımdan yerle bir olmuş, morali çökmüştü. Tüm dünyayı kendimize düşman etmiştik.

75 yıl sonra bugün, tek başına anmak zorundayız – ama: Yalnız değiliz! Bugünün mutlu mesajı budur! Yeniden birleşen Almanya'nın 30. yılında, güçlü ve sağlam bir demokraside, barışçıl ve birleşik Avrupa'nın kalbinde yaşıyoruz. Bize güven duyuluyor ve dünya genelindeki işbirliği ve ortaklığın meyvelerini topluyoruz. Evet, biz Almanlar bugün şunu diyebiliyoruz: Kurtuluş günü bir şükran günüdür!

Üç nesil gerekliydi bunu tüm kalbimizle özümseyebilmemiz için.

Evet, 8 Mayıs 1945 bir kurtuluş günüydü. Ama insanların kafasında ve kalbinde bu hiç de böyle değildi.

1945'te kurtuluş dışarıdan gelmişti. Dışarıdan gelmek zorundaydı – bu ülke kendi felaketinin, suçunun bu denli kışkacıdaydı. Ve Almanya'nın batısındaki ekonomik yeniden yapılanma ve demokratik yeniden başlangıç da sadece, zamanında bize karşı savaşanların cömertliği, ileri görüşü ve barışmaya hazır olmaları sayesinde mümkün oldu.

Fakat bizim de kurtuluşa payımız var. Bu, içsel bir kurtuluştur. Bu kurtuluş 8 Mayıs 1945'te ve tek bir günde olmadı. Uzun, acı veren bir yoldu. Olanların muhasebesi, aydınlatılması, suçu bilmek ve suça ortak olmak üzerine, ailelerde ve kuşaklar arası kahreden sorular, gizlemek ve örtbas edişe karşı mücadele.

Benim kuşağımdan bir çok Almanın ancak peyderpey bu ülke ile barıştığı onlarca yıldır.

Komşularımızda yeni güven duygusunu yeşerten, Avrupa bütünleşme sürecinden Doğu Anlaşmaları'na kadar süren ve dikkatli bir yakınlaşmayı da sağlayan onlarca yıldır. Kitamızın doğusunda cesaretin ve özgürlük sevgisinin artık duvarlarla örülemeyeceği onlarca yıldır – kurtuluşun o en mutlu anına kadar varan: Barışçıl Devrim ve yeniden birleşme. Kendi tarihimizle uğraştığımız bu onlarca yıl Almanya'da demokrasinin olgunlaşabildiği onlarca yıldır.

Ve bu uğraşımız - bu uğraşımız bugünlere kadar sürüyor. Anımsamanın bir sonu yoktur. Tarihimizden kurtulamayız. Çünkü anımsama olmadan geleceğimizi kaybederiz.

Sırf biz Almanlar tarihimizle yüzleştığımız için, tarihi sorumluluğumuzu üstlendiğimiz için, sırf bu yüzden dünya halkları ülkemize yeniden güvendiler. Ve bu sebeptendir ki, biz kendimiz de kendimizi bu Almanya'ya emanet edebiliyoruz. Bu; aydınlık, demokratik bir vatanperverliktir. Kesintilere uğramayan bir Alman vatanperverliği yoktur. Işık ve gölgeye bir bakış olmadan, sevinç ve hüzensüz, şükran ve utanç olmadan.

Haham Nachman: "Hiçbir kalp kırık bir kalp kadar bütün değildir" der. Alman tarihi kırık bir tarihtir – milyonlarca kere cinayetin ve milyonlarca kere acının sorumluluğunu içeren. Bundandır halen kalbimizin kırıklığı. Bundandır, bu ülkeyi sevmenin ancak kırık bir kalple mümkün olması.

Buna tahammül edemeyen; altına nihai bir çizgi çizilmesini talep eden sadece savaş ve nasyonsosyalist diktatörlük felaketini bastırmakla kalmaz. O zamandan beri başardığımız tüm iyi olanı da değersizleştirir – hatta demokrasimizin özünü inkar eder.

"İnsan onuru dokunulmazdır." Auschwitz'de, savaş ve diktatörlük altında yaşananlar, Anayasamızın bu ik cümlesine herkes tarafından görünürlük kazanmak üzere yazılmıştır ve yazılı kalacaktır. Hayır, anımsamak bir yük değildir, – anımsamamak yük olur. Sorumluluğu üstlenmek ayıp değildir – inkar etmek ayıptır!

Fakat tarihi sorumluluğumuz günümüzde – yetmişbeş yıl sonra ne anlama geliyor? Bugün hissettiğimiz şükran duygusu rehavete kapılmamıza neden olmamalıdır. Tam tersine: Anımsamak talepkardır ve yükümlülüğümüzü hatırlatır!

"Bir daha kesinlikle olmamalı!" diye yemin ettik savaştan sonra. Fakat bu "Bir daha kesinlikle olmamalı!" sözü biz Almanlar için özellikle "Bir daha kesinlikle tek başına olmamalı!" anlamına geliyor. Ve bu cümlenin Avrupa'dan daha geçerli olduğu başka bir yer yoktur. Avrupa'nın birliğini sağlamalıyız. Avrupalılar olarak düşünmeli, hissetmeli ve davranmalıyız.

Eğer Avrupa'nın birliğini bu pandemide ve pandemi sonrasında da sağlayamazsak o zaman 8 Mayıs'a layık değiliz demektir. Avrupa başarısız olursa "Bir daha kesinlikle olmamalı" da başarısızlıkla sonuçlanır!

Dünya topluluğu "Bir daha kesinlikle olmamalı!" düşüncesinden birşeyler öğrendi. 1945 sonrasında, felaketten çıkardığı dersleri ortak bir temele, insan haklarına ve uluslararası hukuka, barış ve işbirliği kurallarına dönüştürdü.

Bu kadar çok felaketin kaynağı olan ülkemiz yıllar içerisinde uluslararası düzeni tehdit edenden bu düzeni ileriye götüren konuma geldi. Kurulan bu barış düzeninin bugün gözümüzün önünde eriyip gitmesine izin vermemeliyiz. Bu düzeni kuranlara yabancılaşmayı

kabullenmemeliyiz. Pandemiye karşı mücadele de dahil, dünyada daha az değil, daha çok işbirliği istiyoruz.

"8 Mayıs bir kurtuluş günüydü". Sanırım Richard von Weizsäcker'in bu ünlü cümlesini günümüzde yeni ve farklı okumalıyız. Zamanında bu cümle geçmişimizle mücadelemizde bir kilometre taşıydı. Bugün ise geleceğimize de yönelik olmalıdır. Çünkü 'Kurtuluş' hiçbir zaman sonlu değildir ve o sadece edilgen bir şekilde yaşadığımız bir süreç değil, bizi her gün yeniden harekete geçirendir.

O zaman kurtarıldık. Bugün kendi kendimizi kurtarmak zorundayız!

Yeni bir milliyetçiliğin vaatlerinden kurtarmalıyız. Otoriterlik hayranlığından. Ulusların birbirlerine karşı duydukları güvensizlikten, kendi içlerine kapanmalarından ve aralarındaki düşmanlıktan. Kin ve kıskırtmadan, yabancı düşmanlığından ve demokrasinin kınanmasından – çünkü bunlar eski kötü ruhların yeni kılıfa bürünmüş halinden başka bir şey değildir. Bu 8 Mayıs'ta Hanau, Halle ve Kassel kurbanlarını da anıyoruz. Korona'dan ötürü unutulmadılar!

'Eğer burada olabiliyorsa, her yerde olabilir.' İsrail Cumhurbaşkanı Reuven Rivlin Almanya Federal Meclisi'nde Holokost'u Anma Gününde bize böyle seslendi. Eğer burada olabiliyorsa, her yerde olabilir. Fakat bugün bizi bu tehlikelerden kurtarabilecek kimse yok. Bizzat kendimiz bunu yapmalıyız. Biz kendi sorumluluğumuzu üstlenmek üzere kurtarıldık!

Biliyorum elbette: Bu 8 Mayıs büyük dönüşüm ve büyük belirsizlik zamanına denk geldi.

Sadece bu nedenden ötürü değil, ama özellikle de Korona Pandemisi ile birlikte. Bu krizden nasıl ve ne zaman çıkacağımızı bugün henüz bilmiyoruz. Ama krize nasıl bir tutumla girdiğimizi biliyoruz: Bu ülkeye ve demokrasimize ve birlikte neleri göğüsleyebileceğimize duyduğumuz büyük bir güvenle. Bu da, 75 yılda ne kadar çok yol almış olduğumuzu gösteriyor. Ve bu bana önümüzde muhtemelen bulunan herşey için umut veriyor.

Sevgili Vatandaşlar, Korona'dan ötürü birlikte anımsayamıyor ve anma etkinlikleri düzenleyemiyoruz. Ama o zaman sessizlikten yararlanalım. Bir an duralım.

Tüm Almanlardan rica ediyorum: Savaşın ve nasyonsosyalizmin kurbanlarını sessizlikle anın! Kökenleriniz nerede olursa olsun anılarınızı ve ailelerinizin anılarını, ortak ülkemizin tarihini sorun! Kurtuluşun, 8 Mayıs'ın hayatınız ve davranışlarınız için ne anlama geldiğini düşünün!

Savaşın sona ermesinden 75 yıl sonra biz Almanlar bir çok şey için müteşekkir olabiliriz. Fakat o gün bugündür gelişen bütün o iyi olanların hiçbiri ebediyen sağlama alınmış değildir. Bu nedenden de

ötürü, 8 Mayıs kurtuluşun sonu değildi - özgürlük ve demokrasidir
kalıcı görevi - bizim görevimiz!